

**„TUTEJSI” CZY OBCY?
NIEMCY W POLSCE PO 1945 ROKU**

**„EINHEIMISCHE“ ODER FREMDE?
DEUTSCHE IN POLEN NACH 1945**

**„LOCALS” OR FOREIGNERS?
GERMANS IN POLAND AFTER 1945**

REDAKCJA NAUKOWA
EDITED BY
KRZYSZTOF GŁADKOWSKI
IRENA KURASZ

OLSZTYN 2018

Recenzent / Supervising Editor
Prof. zw. dr hab. Andrzej Sakson

Redakcja wydawnicza / Publishing Editor
Hanna Królikowska

Projekt okładki, DTP / Cover Design, DTP
Andrzej Mierzyński
Pracownia Wydawnicza „ElSet”

Copyright by Instytut Nauk Politycznych
Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
2018

ISBN 978-83-66259-02-7
ISSN 1731-2299

Wydawca / Publisher
Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
e-mail: inp@uwm.edu.pl

Druk / Printed by
Zakład Poligraficzny Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

SPIS TREŚCI

KRZYSZTOF GŁADKOWSKI, IRENA KURASZ, <i>Wprowadzenie</i>	9
TOMASZ BROWAREK, <i>Mniejszość niemiecka w Polsce według wyników Narodowych Spisów Powszechnych z lat 2002 i 2011</i>	13
KRZYSZTOF GŁADKOWSKI, <i>Obcy u siebie. Niemcy na Śląsku, Pomorzu, Warmii i Mazurach</i>	27
ADRIANA DAWID, <i>Wspomnienia i refleksje – analiza wywiadów z członkami mniejszości niemieckiej z województwa opolskiego realizowanych w ramach Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej w latach 2016–2017</i>	49
MICHAŁ MATHEJA, <i>Kropla, która wydrążyła kamień. Początek Niemieckich Kół Przyjaźni (DFK) w świetle wywiadów i dokumentów zgromadzonych w ramach projektu Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej</i>	79
IRENA KURASZ, <i>Obcy, choć „tutejsi”. Refleksje nad historią Niemców na Dolnym Śląsku po II wojnie światowej w świetle wyników badań jakościowych</i>	95
ROMAN SZABLICKI, <i>Deutsche Identität angesichts der kulturellen Unterdrückung des kommunistischen Regimes – die alltäglichen Probleme der Deutschen in der Volksrepublik Polen</i>	109
ADRIANA DAWID, <i>Wspomnienia – emocje – fakty. Wywiad jako źródło historyczne. Uwagi w kontekście projektu realizowanego w Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej w 2016 roku</i>	121
Bibliografia	133
Noty o autorach	138
About the authors	139

INHALTSVERZEICHNIS

KRZYSZTOF GŁADKOWSKI, IRENA KURASZ, <i>Einführung</i>	9
TOMASZ BROWAREK, <i>Deutsche Minderheit in Polen in den Ergebnissen der Nationalen Volkszählung von 2002 und 2011</i>	13
KRZYSZTOF GŁADKOWSKI, <i>Fremde daheim. Deutsche in Schlesien, Pommern, Ermland und Masuren</i>	27
ADRIANA DAWID, <i>Erinnerungen und Reflexionen – Analyse der Interviews mit Mitgliedern der deutschen Minderheit in der Woiwodschaft Oppeln, die im Rahmen des Forschungszentrums der Deutschen Minderheit in den Jahren 2016–2017 gesammelt wurden</i>	49
MICHAŁ MATHEJA, <i>Steter Tropfen höhlt den Stein. Anfänge der Deutschen Freundschaftskreise im Lichte von Interviews und Dokumenten, die im Rahmen eines Projekts des Forschungszentrums der Deutschen Minderheit gesammelt wurden</i>	79
IRENA KURASZ, <i>Fremde, obwohl „Einheimische“. Reflexionen über die Geschichte der Deutschen in Niederschlesien nach dem II. Weltkrieg im Lichte der Ergebnisse qualitativer Forschung</i>	95
ROMAN SZABLIŃSKI, <i>Deutsche Identität angesichts der kulturellen Unterdrückung des kommunistischen Regimes – die alltäglichen Probleme der Deutschen in der Volksrepublik Polen</i>	109
ADRIANA DAWID, <i>Erinnerungen – Gefühle – Tatsachen. Interview als historische Quelle. Anmerkungen zu dem vom Forschungszentrum der Deutschen Minderheit im Jahre 2016 durchgeführten Projekt</i>	121
Bibliographie	133
Hinweisen zu den Autoren	138
About the authors	139

TABLE OF CONTENTS

KRZYSZTOF GŁADKOWSKI, IRENA KURASZ, <i>Introduction</i>	9
TOMASZ BROWAREK, <i>The German minority in Poland according to the results of the National Census of 2002 and 2011</i>	13
KRZYSZTOF GŁADKOWSKI, <i>Foreigners at home. Germans in Silesia, Pomerania, Warmia and Mazury</i>	27
ADRIANA DAWID, <i>Memories and reflections - analysis of interviews with members of the German minority from the Opole Voivodeship carried out as part of the project for the Research Center for the German Minority in 2016–2017</i>	49
MICHAŁ MATHEJA, <i>The drop which hollowed the stone. The origins of German Friendship Circles (DFK) in the light of interviews and documents collected as part of the project of the Research Center for the German Minority</i>	79
IRENA KURASZ, <i>Foreigners, yet “locals”. Reflections on the history of Germans in Lower Silesia after the Second World War in light of the results of qualitative research</i>	95
ROMAN SZABLICKI, <i>German identity in the light of cultural discrimination of the communist regime – problems of everyday life of Germans in Polish People’s Republic</i>	109
ADRIANA DAWID, <i>Memories – emotions – facts. Interview as a historical source. Comments in the context of the project implemented in the Research Center for the German Minority in 2016</i>	121
Bibliography	133
Noty o autorach	138
About the authors	139